

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 620/2019
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА, ..., и тужиоца ББ из ..., чији су заједнички пуномоћници Божидар Иванишевић и Анета Миловановић, адвокати из ..., против тужених Српске Православне Цркве, Патријаршије Српске, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Петар Гвозденовић, адвокат из ..., Православне Митрополије Црногорско-приморске са седиштем у Цетињу, Република Црна Гора, чији је законски заступник Протојереј ВВ из ..., ... и пуномоћник Југослав Крповић, адвокат из ... и ГГ из ..., Светигора Митропологија Црногорска група, Цетиње, Република Црна Гора, чији је пуномоћник Југослав Крповић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4594/18 од 03.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр. 4594/18 од 03.10.2018. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев друготуженог и трећетуженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр. 125/2014 од 30.01.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе тужене да тужиоцима солидарно исплате износ од 200.000 евра са затезном каматом Републике Црне Горе, односно по стопи од 7% на годишњем нивоу почев од 01.01.2007. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је предлог тужене Српске Православне Цркве – Патријаршије Српске да суд одбаци тужбу као неуредну, као неоснован, ставом трећим изреке одбијен је предлог тужене Српске Православне Цркве – Патријаршије Српске да Виши суд у Београду се огласи стварно и месно ненадлежним за поступање у предмету Вишег суда у Београду П бр. 125/2014 и да предмет достави надлежном суду у Црној Гори као стварно и месно надлежном суду, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезани су тужиоци да туженој Српској Православној Цркви – Патријаршији Српској солидарно накнаде трошкове парничног

поступка у износу од 459.000,00 динара. Ставом петим изреке обавезани су тужиоци да туженој Митрополији Црногорско-приморској и туженом ГГ солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 847.875,00 динара и 1576 евра.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж бр. 4594/18 од 03.10.2018. године ставом првим изреке одбијена је жалба тужилаца као неоснована и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 125/14 од 30.01.2018. године. Ставом другим изреке одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Друготужени и трећетужени су дали одговор на ревизију тужилаца у коме су оспорили основаност ревизијских навода са предлогом да се иста одбије. Трошкове су опредељено тражили.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11...55/14) па је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе која би могла представљати основ за уважавање ревизије тужилаца, нема.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци су као партнери са једне стране и Православна Митрополија Црногорско-приморска, коју заступа ГГ дана 10.10.2005. године закључили споразум о партнерству, којим су уговорили да Митрополија у партнерству инвестира своје право својине на земљишту, док ће партнери ББ и АА инвестирати своју имовину погодну за развој, пласман и финансирање савремених и виших туристичких садржаја који треба да буду изграђени на земљишту Цркве, односно Митрополије. Споразумом су уговорне стране предвиделе да ће закључити посебне уговоре за сваки конкретан заједнички пројекат којим ће детаљно утврдити све одговорности, права и добити за сваку уговорну страну. Дана 01.04.2006. године Општина Котор - Секретаријат за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне послове број 0303-248/06 издала је урбанистичко-техничке услове инвеститору Митрополији Црногорско-приморској из Цетиња, Српском Православном Манастиру „Свети ...“ из ... за израду техничке документације за хотел – туристичко – апартманско насеље „...“ на урбанистичкој парцели БЗ, коју чини кп.бр. ... и кп.бр. ... КО ... . Циљ уговорних страна је био да се прецизирају преговори, те да се закључи уговор на основу кога ће бити спроведена градња на кп.бр. ... и кп.бр. ... КО ... . У том смислу парничне странке водиле су преговоре и размењивале писма, а у међувремену су предлагани и нацрти уговора, односно израђен је начелни уговор дана 29.12.2006. године. Међутим, уговор о заједничкој изградњи никада није потписан, иако је Православна Митрополија

Црногорско-приморска уз писмо Е Уо бр. 573 од 27.04.2010. године упућено ББ, након дуготрајних преговора, доставила је и уговор о заједничкој изградњи туристичко-апартманског насеља „...“ у катастарској општини ... Општине ..., на локацији ..., а који је усаглашен са господином ДД, овлашћеним представником ББ, АА и Привредног друштва „ББ“. Након закључења споразума о партнерству дана 10.10.2005. године, а у току вођења преговора, у циљу уговарања предметног посла, Привредно друштво „ЕЕ“ као зајмодавац са једне стране, закључио је уговор о зајму са АА и ББ као зајмопримцима, са друге стране, чији предмет представља новчани износ од 200.000 евра. Основни циљ наведеног уговора о зајму од 20.04.2006. године, како то из истог произилази, био је да се новчани износ од 200.000 евра уплати Православној Цркви Србије и Црне Горе. Привредно друштво „ЕЕ“ уплатило је по налогу тужиоца АА предметни новчани износ на рачун ГГ Светигора Митрополија Црногорска. Према извештају „... банке“ а.д. ... дана 24.04.2006. године на рачун ... клијента ГГ Светигора Митрополија Црногорска, прокњижен је прилив са рачуна Привредног друштва „ЕЕ“ новчаног износа од 200.000 евра по основу донације, која је уплаћена по налогу тужиоца АА, па је наведени износ подигнут са рачуна дана 03.05.2006. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужилаца, правилно налазећи да међу парничним странкама не постоји облигационо-правни однос, јер не постоји доказ да је међу истима закључен уговор о зајму.

Неосновано се ревизијом тужилаца указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 557. Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета.

Законом о платном промету („Службени лист СРЈ“ број 3/2002 и број 5/2003 и „Службени гласник РС“ број 43/2004, 62/2006 и 31/2011) чланом 4. било је прописано да трансакција плаћања може бити трансфер одобрења или трансфер задужења (став 1.); трансакцију плаћања иницира налогодавац – подношењем банци налога да изврши ту трансакцију (став 2.); трансфер одобрења је трансакција плаћања коју иницира дужник, који налог за плаћање издаје својој банци и даје јој инструкцију за трансфер средстава са његовог рачуна повериоцу или на рачун повериоца (став 3); трансфер задужења је трансакција плаћања коју иницира поверилац на основу доспелих хартија од вредности, меница или овлашћења које дужник даје својој банци и свом повериоцу. У трансферу задужења поверилац банци дужника даје инструкције да наплати средства са рачуна дужника (став 4.).

Законом о донацијама и хуманитарној помоћи („Службени лист СРЈ“ број 53/2001, 61/2001-испр. и 36/2002 и „Службени гласник РС“ број 101/2005-др Закон) чланом 1. прописано је да државни органи, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, јавне

установе, друге организације и заједнице које не остварују добит, као и домаће и стране хуманитарне организације (у даљем тексту прималац донације и помоћи) могу примати донације и хуманитарну помоћ. Прималац донације и помоћи не може бити политичка странка. Чланом 2. истог Закона прописано је да донације и хуманитарна помоћ и смислу овог закона, могу бити у роби, осим дувана и дуванских прерађевина, алкохолних пића и путничких аутомобила, услугама, новцу, хартијама од вредности, имовинским и другим правима.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорни су за њено испуњење. Према члану 262. став 1. наведеног Закона, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи.

У конкретном случају уговор о заједничкој изградњи међу парничним странкама није потписан, што међу истима није ни било спорно, али није потписан ни уговор о зајму, како су то правилно утврдили нижестепени судови, јер тужиоци, који сnose терет доказивања у смислу члана 231. став 2. Закона о парничном поступку, то нису учинили и нису суду презентирали доказе да су тужиоци са туженицима закључили писмени или усмени уговор о зајму. Нижестепени судови су правилно закључили да је Привредно друштво „ЕЕ“ као зајмопримац са једне стране закључио уговор о зајму са АА и ББ, као зајмопримцима, са друге стране, чији предмет представља новчани износ од 200.000 евра, те да је након тога Привредно друштво „ЕЕ“ донирао новчани износ од 200.000 евра туженој Православној Митрополији Црногорско-приморској из Цетиња, по налогу тужиоца АА, наведеном уплатом од 200.000 евра, што је утврђено на основу дописа „... банке“ од 09.01.2018. године (да је предметна уплата прокњижена на прилив новчаних средстава на име донације овде друготуженој, који износ је подигнут са рачуна 03.05.2006. године). Из наведеног произилази да не постоји облигационо-правни однос између тужилаца и тужених (друготуженог и трећетуженог) па нема места примени одредбе члана 557. ЗОО члана 17. став 1. и члана 262. став 1. Закона о облигационим односима, јер је реч о донацији у смислу одредбе члана 2. Закона о донацијама и хуманитарној помоћи, како су то правилно утврдили нижестепени судови, па су правилном применом материјалног права напред наведених законских одредби, одлучили као у изрекама својих пресуда.

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права и наводи да тужиоци нису имали намеру да тужиоцима дају донацију, већ да су са њима били у пословном односу.

Ревизијски наводи којима се оспорава утврђено чињенично стање нису разматрани, јер не представљају ревизијски разлог из одредбе члана 398. Закона о парничном поступку. Ни погрешна оцена доказа изведених у првостепеном поступку не представља разлог за изјављивање ревизије.

Неосновани су и ревизијски наводи да је погрешан закључак нижестепених судова да је основан материјално-правни приговор недостатка пасивне легитимације на страни првотужене Српске Православне Цркве – Патријаршије Српске.

Ово са разлога који су дали нижестепени судови, а које у свему прихвата и на које упућује и овај суд, да Српска Православна Црква – Патријаршија Српска није учествовала у било каквим преговорима са тужиоцима, нити је предметни износ од 200.000 евра уплаћен на њен рачун, већ је исти уплаћен на име трећетуженог ГГ, који је у време уплате био ... Православне Митрополије Црногорско-приморске из Цетиња. Православна Митрополија Црногорско-приморска из Цетиња има својство правног лица сходно члану 5. Устава Српске Православне Цркве, па је Патријаршија једно правно лице у правном промету, а Митрополија друго, посебно правно лице, те да свако од њих одговара својом имовином у смислу члана 26. став 2. Закона о црквама и верским заједницама.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета применом одредбе члана 153. и члана 154. ЗПП.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду да трошкови састава одговора на ревизију не представљају оне трошкове који су били нужни – потребни ради вођења парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу два изреке пресуде.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић